

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące podmiotu ubiegającego się o wpis

nazwa inicjatywy	Grzegórzki wczoraj i dziś czyli „Zgoda buduje”
nazwa podmiotu	Sołectwo Grzegórzki
dokładny adres	Grzegórzki 23, 13-100 Nidzica
gmina	Nidzica
powiat	nidzicki
województwo	warmińsko-mazurskie
telefon	89 625 22 52
adres strony internetowej	brak
faks	
adres e-mail	pasieka.tkaczuk@wp.pl

2. Charakter podmiotu

Obywatele zorganizowani (zaznacz):

- w radach i komitetach utworzonych przez władze publiczne
- w radach i komitetach zorganizowanych z inicjatywy mieszkańców
- zebraniach wiejskich i sołectwach
- w organizacjach pozarządowych
- nieformalnych grupach obywatelskich
- indywidualne osoby

3. Rodzaj(e) podjętych działań na rzecz realizacji potrzeb społeczności lokalnej (zaznacz):

- realizacja zadań publicznych na zlecenie władz lokalnych
- działalność charytatywna i opiekuńcza
- działalność edukacyjna i wychowawcza
- działalność wspierająca rozwój społeczności lokalnej
- działalność na rzecz podniesienia warunków życia
- działalność na rzecz zachowania i rozwoju lokalnych wartości kultury i tradycji

4. Przedmiot działalności

Grzegórzki to niewielka wieś położona w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego. Liczba ludności wynosi obecnie 149 osób. Miejscowość nie posiada jakichś szczególnych walorów turystycznych, a ludność tu mieszkająca zajmuje się głównie rolnictwem bądź pracuje w pobliskiej Nidzicy.

Od 1999r mieszkańcy wspólnie działają na rzecz własnej „małej ojczyzny” wytyczając sobie i konsekwentnie realizując postawione cele pod hasłem „Zgoda buduje”.

W okresie ostatnich 13 lat oddano do użytku około 20 mniejszych lub większych inwestycji służących poprawie wizerunku miejscowości oraz jakości życia mieszkańców.

5. Opis działań

Początek wspólnych działań mieszkańców Grzegórzek należałoby datować na rok 1999.

Wówczas to soltysiem został wybrany Paweł Tarasiuk. Zorganizował on cykliczne zebrania mieszkańców, na których krok po kroku ustalano potrzeby wsi, sposoby ich realizacji i możliwe źródła pozyskania środków.

Po przeanalizowaniu sytuacji Grzegórzek, ich problemów i możliwości na daną chwilę ustalono następujące priorytety.

1. Poprawę estetyki i czystości całej wsi.
2. Zorganizowanie miejsca spotkań zarówno młodzieży, jak i osób dorosłych (zorganizowanie świetlicy wiejskiej w budynku po byłej szkole podstawowej).

Do realizacji tych celów nie były potrzebne zbyt duże nakłady finansowe, a większość prac wykonać można było we własnym zakresie.

W ramach działania nr 1 odnowiono lub wręcz zbudowano od nowa ogrodzenia wszystkich posesji, oraz odnowiono elewacje budynków. Środki na ten cel pochodziły z zasobów własnych mieszkańców oraz lokalnych przedsiębiorstw drzewnych (Tartak Łyna, firma DER-BUD).

Dla poprawy estetyki wsi zaczęto porządkować też teren i nasadzać drzewa i krzewy ozdobne.

Do pomyślnej realizacji celu nr 2 przyczyniło się to, iż w 2000 roku gmina Nidzica przekazała sołectwu Grzegórzki budynek po zlikwidowanej szkole podstawowej wraz z przyległym do niego terenem i budynkiem gospodarczym. Pozwoliło to mieszkańcom zorganizować w tych obiektach świetlicę środowiskową.

Wyremontowano pomieszczenia, zakupiono potrzebne meble, stół do tenisa stołowego, bilardu i innych gier oraz instrumenty muzyczne. W jednym z pomieszczeń zorganizowano bibliotekę

Środki na ten cel pochodziły z zasobów Urzędu Gminy w Nidzicy, środków własnych mieszkańców oraz Kancelarii Prezydenta RP, który również wsparł tę inicjatywę.

Ponieważ w tamtym okresie we wsi był tylko jeden telefon, a telefonia komórkowa nie była jeszcze tak popularna jak obecnie, przed świetlicą zamontowano ogólnodostępny aparat telefoniczny.

Wieś po zaledwie roku wspólnych działań zaczęła wyglądać zupełnie inaczej, a zachęeni tym mieszkańcy wyznaczali sobie coraz to nowe, ambitniejsze cele.

W roku 2000 sołectwo Grzegórzki po raz pierwszy wystartowało w organizowanym przez Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich oraz Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego konkursie „Czysta i piękna zagroda – estetyczna wieś”.

Pozwoliło to jeszcze bardziej zaktywizować mieszkańców i nadać tempo pracom.

W ramach przygotowań do tego konkursu zrealizowano następujące inwestycje:

1. Uporządkowano znajdujące się na środku wsi stawy, ogrodzono je kamiennie-stalowym ogrodzeniem, zarybiono oraz zbudowano na nich 2 pomosty. W pobliżu stawów zorganizowano miejsca na ognisko i do grillowania.

Środki pozyskano od sponsorów (Państwowy Zakład Ubezpieczeń) oraz wykorzystano wiedzę i umiejętności, a także środki transportu i narzędzia mieszkańców.

2. Na skwerze położonym w centralnej części wsi utworzono skansen maszyn i urządzeń rolniczych.

Ekspozyty do tego muzeum pochodziły częściowo z darowizn mieszkańców Grzegórzek i okolicznych miejscowości, były też kupowane przez sołtysa i radę sołecką za środki własne, oraz przekazane na ten cel przez Nidzicki Fundusz Lokalny.

3. Rozpoczęto rewitalizację małego parku wiejskiego i zorganizowano w nim plac zabaw dla dzieci oraz miejsce spotkań dla dorosłych (wykonano i ustawiono stylowe stoły i ławy oraz wyznaczono miejsce na grill), a także boisko do gry w siatkówkę i koszykówkę. Ogrodzono również park nowym ogrodzeniem.

Środki na ten cel pochodziły w części z Urzędu Gminy w Nidzicy (ogrodzenie), ale przede wszystkim wykorzystano zapal, pracę i umiejętności samych mieszkańców.

4. Wyremontowano budynek gospodarczy przynależny do dawnej szkoły i przeznaczono go na potrzeby wsi. Obecnie znajduje się tam magazyn sprzętów, które w przyszłości, po ich wyremontowaniu zasila zasoby skansenu.

5. Kontynuowano porządkowanie terenu i remonty poszczególnych posesji. Dookoła stawów zorganizowano trawniki i nasadzono kolejne drzewa.

Wszystkie te działania doprowadziły w 2001r do przyznania wsi Grzegórzki pierwszej nagrody we wspomnianym konkursie.

Wiązało się to z gratyfikacjami finansowymi, a to z kolei mobilizowało mieszkańców do stawiania sobie nowych celów i snucia kolejnych planów.

W późniejszych latach Grzegórzki jeszcze kilkakrotnie uczestniczyły w różnych konkursach, zdobywając liczne nagrody (m.in. II-gie miejsce w roku 2004 oraz wyróżnienie w roku 2009 w wojewódzkiej edycji konkursu „Czysta i piękna zagroda-estetyczna wieś”, III-cie miejsce w gminnej edycji tego konkursu w roku 2005, nagroda za najładniejszy wieniec dożynkowy w roku 2004). Soltys wsi p. Paweł Tarasiuk otrzymał w 2010 roku zaszczytny tytuł „Soltysa Roku” w krajowym konkursie organizowanym przez Krajowe Stowarzyszenie Soltysów oraz „Gazetę Solecką”.

Wszelkie otrzymane w wyniku startów w konkursach środki przeznaczone zostały na dalszy rozwój wsi i poprawę warunków życia jej mieszkańców.

Dzięki bardzo dużemu, i co ważne ciąglemu, zaangażowaniu osób mieszkających w Grzegórkach, oraz osób związanych z tą miejscowością w kolejnych latach wykonano jeszcze następujące zadania.

1. Wybudowano nową wiejską kapliczkę (2004).
2. Ustawiono w widocznym miejscu tablice informujące o historii miejscowości, oraz o atrakcjach turystycznych w okolicy.
3. Wybudowano nowy przystanek autobusowy.
4. Czynnie uczestniczono w remoncie drogi przebiegającej przez wieś. Wybudowano chodniki oraz parkingi dla samochodów. Środki na te cele pozyskano z funduszy Urzędu Gminy, Urzędu Powiatowego oraz z własnych zasobów sołectwa Grzegórzki.
5. Przeprowadzono prace remontowe oraz wybudowano nowy parking przy wiejskim kościele.
6. W świetlicy powstała sala rehabilitacyjna (siłownia) utworzona w ramach projektu „Pięknie i zdrowo na wsi” dofinansowanego ze środków programu „Działaj Lokalnie V” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Nidzicki Fundusz Lokalny.
7. Dzięki wsparciu Kancelarii Prezydenta RP świetlica wyposażona została w 2005 roku w stały dostęp do Internetu.
8. 18 lipca 2009 roku wieś Grzegórzki obchodziła 650-lecie swego powstania.

W roku tym udało się oddać do użytku 2 znaczące dla mieszkańców inwestycje.

Pierwsza z nich to nowy zespół boisk do gry w piłkę nożną, siatkówkę, siatkówkę plażową, koszykówkę i piłkę ręczną.

Drugą oddaną w tym roku mieszkańcom inwestycją była wybudowana na terenie parku nowa altana o powierzchni 50 metrów kwadratowych, służąca przeprowadzaniu imprez plenerowych o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym. Oba te obiekty powstały przy udziale środków własnych, Pochodzących z Urzędu Gminy w Nidzicy oraz od sponsorów (Pasieka Tkaczuk).

Od 1999r w miejscowości zasadzono ponad 400 nowych drzew i krzewów ozdobnych.

W roku 2004 w Grzegórkach odbyły się pierwsze gminne dożynki organizowane na wsi. Pozwoliły one jeszcze bardziej skonsolidować lokalną społeczność, a także zintegrować mieszkańców z przedstawicielami samorządów zarówno tych lokalnych, jak i wojewódzkich.

Dożynki zapoczątkowały cały cykl festynów, które do dzisiejszego dnia są organizowane w naszej miejscowości. Są to imprezy skierowane do wszystkich grup wiekowych mieszkańców. Kilkakrotnie zorganizowano obchody Dnia Dziecka, festyny bożonarodzeniowe i karnawałowe, obchody Dnia Kobiet, imprezy związane z otwarciem nowych boisk czy 650-tą rocznicę powstania Grzegórzek.

Grzegórzki dnia dzisiejszego to całkiem inna wieś niż ta sprzed 14 lat, kiedy zaczynaliśmy realizować nasz plan.

6. Ocena efektów wdrożenia projektu dla zaangażowania mieszkańców w realizację zadań publicznych

Efekty pracy mieszkańców Grzegórzek oraz ich współpracy z jednostkami samorządowymi i innymi podmiotami przedstawić można jako te materialne i niematerialne.

Efekty materialne są następujące:

- czysta i estetyczna wieś
- nowe drogi, parkingi i chodniki
- nowy zespół boisk do gry
- nowe bądź wyremontowane obiekty małej architektury takie jak kapliczka, tradycyjna studnia typu „żuraw”, przystanek autobusowy, pomosty na stawach
- zrewitalizowany park w centralnej części wsi z altaną i sceną do przeprowadzania imprez
- nowy plac zabaw
- dobrze wyposażona świetlica w której codziennie prowadzone są zajęcia dla dzieci, biblioteka, sala do gier oraz siłownia
- nowe drzewa i krzewy na terenie wsi
- skansen maszyn rolniczych będący niewątpliwie atrakcją turystyczną miejscowości

Do efektów niematerialnych należałoby zaliczyć:

- integrację mieszkańców we wspólnym działaniu
- podniesienie rangi miejscowości na arenie zarówno lokalnej, jak i ogólnokrajowej (nagrody w konkursach o zasięgu wojewódzkim, tytuł „Sołtysa Roku 2010” dla p. Tarasiuka)
- uwiarygodnienie własnych planów i działań w ocenach podmiotów instytucjonalnych oraz prywatnych sponsorów
- zmobilizowanie sąsiednich miejscowości do naśladowania dobrych praktyk i rozpoczęcia prac związanych z przeobrażeniem własnych wsi
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez stworzenie siłowni i sali do gier w świetlicy oraz organizowanie różnego rodzaju zawodów sportowych na festynach

- przyciągnięcie do Grzegórzek nowych mieszkańców (od 1945 do 2004 roku nie wybudowano we wsi ani jednego domu mieszkalnego, obecnie powstało lub jest w trakcie budowy 9 obiektów tego typu)
- budowanie demokracji lokalnej (Grzegórzki otrzymały w 2005 roku wyróżnienie od Funduszu Demokracji Lokalnej za osiągnięcia w budowaniu demokracji lokalnej w Polsce)
- wydarzenie w Grzegórkach dość obszernie opisywane były w prasie lokalnej oraz ogólnokrajowej („Gazeta Sołecka”, „Tygodnik Rolniczy”).

7. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Środki potrzebne na realizację założonych celów pochodziły z następujących źródeł:

- zasoby własne mieszkańców
- dofinansowania z urzędu gminy w Nidzicy oraz z funduszy województwa warmińsko-mazurskiego
- nagrody za premiovane miejsca w konkursach
- dofinansowanie w kwocie 4500zł z Kancelarii Prezydenta RP przeznaczone na wyposażenie świetlicy wiejskiej
- dofinansowywanie na urządzenie siłowni w wysokości 500 zł pochodzące za środków programu „Działaj Lokalnie V”
- darowizny i fundusze przekazywane przez sponsorów (Państwowy Zakład Ubezpieczeń, Pasieka Tkaczuk, Tartak Łyna, Bank Spółdzielczy w Nidzicy, Nadleśnictwo Nidzica, firma DER-BUD)
- fundusz sołecki
- dotacje przyznane przez Nidzicki Fundusz Lokalny.

Należy również wspomnieć o ogromnym zaangażowaniu samych mieszkańców, zarówno w realizację zadań, jak też pozyskiwanie sponsorów. Wykorzystywali oni zawsze swoje umiejętności oraz narzędzia i środki całkowicie społecznie.

8. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Sporym problemem, z którym nie od dziś boryka się większość polskich wsi, jest niewielka ilość środków finansowych w jednostkach samorządu terytorialnego, która mogłaby zostać przekazana do sołectw na realizację ich własnych pomysłów.

Niewątpliwie przeszkodą w pierwszym okresie realizacji projektu była też pewna niechęć społeczności lokalnej do podejmowania wspólnych działań. Problem ten jednak stopniowo malał w miarę postępu prac i uwidaczniania ich efektów i obecnie nie stanowi zbyt wielkiej trudności.

9. Zalecenia dla innych podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu

Doświadczenia zebrane w ciągu kilkunastu lat pracy społecznej na rzecz wsi pozwalają nam stwierdzić, iż bardzo ważnym elementem tego typu działań jest pomysł, do realizacji którego później można by przekonać zarówno mieszkańców, jak i potencjalnych sponsorów.

Najważniejsze są pierwsze inwestycje i zadania, gdyż po ich zrealizowaniu i uzyskaniu widocznego efektu łatwiej przeprowadza się rozmowy o funduszach, a w społeczności lokalnej niedowierzenie i częściowa niechęć przeradza się w entuzjazm.

Grzegórzki pokazują, że wiele można zrobić własnymi siłami, a drogi do pozyskania środków na realizację planów mogą być bardzo różne.

Należy tylko konsekwentnie szukać tych dróg nie zrażając się niepowodzeniami, gdyż one zawsze również się zdarzają.

Trzeba też cały czas budować dobre stosunki i zaufanie w jednostkach samorządowych i innych instytucjach państwowych oraz prywatnych, które są w stanie wesprzeć nasze działania.

Dobrze jest stworzyć platformę wspólnych celów i dążeń na zasadach wzajemności, np. samorząd wesprze nas w realizacji inwestycji, a my godnie będziemy go reprezentować podczas konkursowych zmagani.